

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 10 K — f.
Fél évre . . . . . 5 K — f.
Negyed évre . . . 2 K 50 f.
Egyes szám ára 20 fillér

Hirdetmények:

3 hasábos petitsor egyszer
18 fillér, többszöri hirdetésnél 14 fillér.

ZALAMEGYE

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez (Wlassics-utca 25. sz.), az anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhivatalhoz (Újváros-utca 25. sz.) küldendők.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

ZALAVÁRMEGYEI HIRLAP

politikai, társadalmi, közművelődési és gazdasági hetilap.

Megjelenik minden vasárnap reggel.

Ellentétek.

A mult hét eseményei bebizonyították, hogy bárminő pártpolitikai válaszfalak, elvi ellentétek válaszájak is el a magyarokat, ha ellenféllel állunk szemben, mindnyájan csak magyarok vagyunk.

Felemelő és vigasztaló tudat, hogy a nemzetnek azt a kincsét, amely ezredéves küzdelmei árán megmaradt: az alkotmányt egyformán szentnek és sérthetetlennek tekinti az ország minden politikai pártja s merényletnek tartja a nemzet jogaiba való illetéktelen beavatkozást.

Ausztriában az a százados felfogás, az a megtörhetetlen ferde nézet, hogy Magyarország egy olyan provincia, amelynek belügyeibe az osztrák politikusok kényük-kedvük szerint belekanalazhatnak, nem akar engedni. Kétségtelenül sértő, a nemzet önérzetét megalázó dolog az, mikor a paritás alapján álló állam miniszterelnöke kezébe veszi a magyar törvénykönyvet s magyarázza a mi közjogunkat, természetesen az osztrák felfogás szerint. Ismét Ausztriában akarják eldönteni azt, hogy a magyar királynak mik a jogai a nemzettel szemben s az osztrák miniszterelnök kommentálja,

hogy miként kell értelmezni a kiegyezést s a felségjogokat.

Csinálták ezt már Bécsben előbb is. Onnét dirigálták a magyar politikát s a szomszéd politikus urak nemesak meg voltak arról győződve, hogy nekik beleszólásuk van a magyar alkotmányba, hanem befolyásukat érvényesíteni is tudták. És erről nem is akarnak lemondani, mert úgy vélekednek, hogy a quota arányában hatvanhárom százalék a magyar nemzet jogaiból is az övék.

Csak hogy az alkotmányos szabadságot, a nemzet sarkalatos jogait nem a quotához szabják. Itt nincs alku és nincs percent. Szabad, független és önálló állam vagyunk. Az a kötelék, amelyben Ausztriával állunk, a Monarchikus kapcsolat, az olyan szövetség, amely szabadságunkat és önállóságunkat sehogyan sem korlátozhatja s elhatározásunk szabadsága csak addig a mértékig van korlátozva, illetőleg a közös érdekekhez kötve, amely mértéket a mi törvényeink és nem az ausztriai törvények állapítanak meg.

Magyarországnak Körber törvényt nem magyarázhat s nem hivatott arra, hogy eldöntse, miként kell magyarázni azt a

sokat emlegetett szakaszt; abból kimaradt-e valami, vagy nem.

Az osztrák politikusok nem értik, hogyan maradhatott ki a magyar törvényből egy kis szócska, amely a hasonló osztrák törvényben benne van. Hogyan lehet az, hogy az osztrák törvény úgy rendelkezik, hogy a hadsereg vezénylete, vezérlete és belső szervezete felett való intézkedés joga a császárnak kizárólagos jogát képezik; míg a magyar törvényből ez a kizárólagosság kimaradt. Ezt azután egyszerű lapsusnak, vagy valami politikai fogásnak vélik s nem képesek felfogni azt, hogy a hadsereg vonatkozó felségjoghoz hogyan lehetne köze a nemzetnek. Osztrák szempontból lehetlenségnek látszik, hogy a kormány politikai felelőssége erre a pontra is kiterjedhessen s azt, amihez Ausztriában a parlamentnek semmi köze, Magyarországon a nemzet és korona törvénnyel megváltoztathassa.

Hogy ezt Ausztriában megérteni nem tudják, nem csodálatos dolog. Nem kenyerük az alkotmányos felfogás. Nálunk egy ezredév fejlesztette ki az alkotmányos életet és felfogást s ez úgy áthatja az egész közéletet, hogy mi az osztrákok álláspont-

TÁRCA.

Hangverseny Karakó-Nyomoródon.

Azt a címet is adhattam volna ennek az elbeszélésnek, hogy: Az első lépés a Parnassus felé, avagy: Hogyan lettem én híres ember; avagyis: A felfedezett tehetség; vagy pedig: A gyertyát nem lehet véka alá rejteni. stb. stb.

De hát az én dolgom Karakó-Nyomoródon kezdődött, s nem akarok hálátlan lenni hazám ezen kis városa iránt. Felvettem önéletrajzom egyik fejezetének címébe: hadd emlegesse meg az utókor ezt a kedves fészket.

A történetnek azonban három része van: előzmények, a tény s a következmények.

Az előzmények, amelyeket ma elmondandó vagyok, messze nyulnak vissza s kevésbé érdekesek. De aki az én nagyságom eredetére kíváncsi, olvassa el keresztényi türelemmel.

* * *

Pesten patvaristáskodtunk a Kondor Náciival, aki falumbeli fiú volt. Közösek voltak az örömeink, de haj! közösek voltak a bajaink is. A legeslegközösebb bajunk mindig az volt, hogy sohasem vala pénzünk és közös fájdalomunk volt a közös szabó is, aki egyike a világ legkönnyelműbb szabóinak. Nyakig usztunk az adósságban

a szabóknak könnyelműsége folytán s mikor már semmi reményünk sem volt, hogy megszabadulhassunk a számlától, komoly lépésre határoztuk el magunkat.

A Náci komor mogorva képpel állított be hozzám s előadta sötét tervét.

— Egy időre el fogok tűnni a fővárosból, míg megpuhul az öregem szive és kifizeti az adósságomat.

— Hová az ördögbe mégy? — Kérdeztem ijedten, megrémülve kenyeres pajtásom elvesztése fölött.

— Beszegődöm Kőfejeő Gedeon ügyvéd úr mellé bojtárnak. Fizetésem (ezt már énekelte a Náci) husz forint meg koszt is jár . . . Megél ebből egy bojtár.

A Náci összepakolt és elutazott. Ki is kötött Karakó-Nyomoródon Kőfejeő Gedő úr irodájában. A princípálisról leveleiben igen hízogően nyilatkozott. Különösen azt emelte ki, hogy kitűnő ügyvéd; soha sem cáfol rá a nevére, mert megfíji az a követ is, ha bőre van. A társadalmi élet kifogástalan. Napról napra berug az uri társaság a hegyen s éjszakának idején egyes karok vig danája veri fel a esendes utcák esendjét, amikor a pineszerező társaságok hazafelé vonulnak. Ilyenkor a mamák nem nagyon bánják, ha a fiatalság összetart, nehogy az uton

a kisasszonykák elessenek. Az ifjak és leányok tehát egymásba kapaszkodva nagyokat botlanak, de — fájdalom — a házasság vermébe csak szórványosan zuhannak bele. Inkább azonban botolnak — irta a Náci — semmint az öreg urak közé álljak be karakónyomoródi patriciusnak.

Az asszonyok meg valóssággal kényeztetik a pesti ifjut. Olyan pikáns, diskrét dolgokról irogatott, hogy bizony nem hittem el neki.

Azonban elmúlt a nyár, el az ősz is. Leszűreteltek a nyomoródi hegyeken; heteken át esett az eső. Ilyen időben még a főváros is unalmas; milyen lehet egy kis vidéki fészket?

Jöttek is a Náci szomorú levelei, tele spleennel, mulatság utáni vágyakozással.

Mert a tél csak nagy városokban kedvező időszak a szerető sziveknek; falun a lombhullással, a sárral, hosszú estékkel vége a sasionak.

Itt pedig helyén valónak látom a Náci egy levelét idézni, amelyből a társadalmi viszonyokat s a kedélyek hangulatát könnyebben megérthetjük.

„Kedves Kenyeres barátom!

Csunya locs-pocs őszi idő borult Karakó-Nyomoród fölé. A köd délig megfekszi a völgyet, délután pedig lassan szítál az eső. Az

ját nem tudjuk megérteni. Ellentmondás volna a logikus és szükségszerű történelmi fejlődéssel, ha másképp volna a dolog, mint ahogy van. Ausztria abszolutisztikus tradícióinak a felségjogok kiterjesztett magyarázata felel meg. Csak ez lehetett annak a történelmi multnak az eredménye, amely a korlátlan egyeduralom jogara alatt földrajzilag nem összefüggő területekből, néprajzilag teljesen heterogén elemekből birodalmat hozott létre. Ennek a birodalomnak a nehézkedési pontja, az összetartó ereje a császári trón, az uralkodó hatalom. Itt tehát szükségszerűleg feltétlennek és kizárólagosnak kellett lennie és maradnia a hatalom gyakorlás legerősebb eszköze: a haderő feletti rendelkezési jognak, mert az az alapja a hatalomnak, a hatalom pedig alapja a dissonáns részekből összeállított birodalom fennmaradásának.

Magyarország állami léte nem a korona kizárólagos és feltétlen hatalmában, tehát nem a hadseregben fekszik, hanem abban az érzésben, abban a felfogásban, amely nemzetté forrasztotta a népet. Ausztriában a cseh nem vallja magát osztráknak; az osztrák polgár; a lengyel, az olasz csak Ausztriában lakik és osztrák alattvaló, de osztrák soha sem lesz belőle. Magyarországon a szerb, a tót, a szász, a román is öntudatosan érzi, hogy magyar állampolgár, a magyar nemzetnek tagja s a nemzetiségi küzdelem soha sem irányul az állam szét-tördelésére. Magyarországon a korona a nemzet szuverenitásának megtestesülése; a magyar államiság kifejezője; a nemzet, az állam hatalmának az uralkodó személyében való személyesítése, de nem az állami lét, az állami hatalom alapja. A nemzet önmagát is felmagasztalja a korona hatalmában és fényében, nem annak hatalma és fénye ad a nemzetnek jogokat, szabadságot és dicsőséget.

A magyar nemzetnek és az osztrák

utcaik sárosak; fényes szürke pocseták gyűlnek össze, ahol az utat megmélyítették a hetivásárra járó szekerek. És ez így tart már két hete.

Nem esoda, ha elkészeredik a publikum. Hegyre járni nem lehet; mire a kaszinóig ér az ember, nyakig sáros lesz, mert Karakó-Nyomoródon csak a takarékpénztár előtt van járda. Annak telik, mert az egész város neki adózik; ellenben a közönség úgy is mint erkölesi testület, de egyenként is gyalázatosan szegény. A legnagyobb vagyoni tekintély a Kőfejeő fiskális, meg a Végigüres Dolfi, a város egyetlen finánc zsenije, aki az első pillanatra meg tudja mondani, hogy kinek mennyit ér az aláírása a váltóúrlapon.

— Szegények vagyunk, de jól élünk!

Evvél vigasztalják magukat a karakónyomóródi társaság tagjai, de emellett rettenetesen unatkoznak.

Az asszonyok békétlenkednek is. A férjek csak eljárhatnak a kaszinóba, meg a „Vörös Szereszenhez”, ahol a legjobb mureit mérik; de a korzó, amely a patikától a templomig terjed, élvezhetetlen; megszűntek a séták s a pletyka szűk térre, a kávézsurokba szorult.

A princit agyonszekirozza a felesége valami mulatsággért s az adótárnok leányai engem okoznak az unalomért. Mért nem tudok valamit ki-sütöni?

alattvalóknak az uralkodó iránt való érzelmei nem egyformák. A magyat nemzetnek a szent korona és felkent viselője iránt való érzése öntudatos hódolat; az osztrák polgáré a történelmi hagyományok által kifejlesztett öntudatlan meghódolás.

Nem lehet tehát feltétlenül egyforma közjogunk sem, mert nem egyformák az alkotmányos élet előfeltételei. A különbségek igenis logikusak, szükségszerűek, mert a közéletet irányító eszmék, felfogás, viszonyok, közjogi érzék, a népek multja eltérők.

Hogy különbségek vannak, nem volna szerencsétlenség sem ránk, sem Ausztriára nézve, ha békekességben meg tudnánk élni egymás mellett. Hiszen elvégre csak a hatalom gyakorlásának előfeltételei és formái mások; maga a hatalom osztó igazsággá válhat a gyakorlatban. De Ausztriában nem így fogják fel a dolgot. Percetekben fejezik ki a magyar nemzet függetlenségének mértékét.

Ezuttal azonban emberükre akadtak. Tisza István gróf miniszterelnök megmondta erélyesen, előkelő formában, de magyar emberhez illő önérettel, hogy a magyar közjog nem olyan terrenum, ahová beleszáguldozhat minden előkelő idegen. A beszédet ugyan nem lehet megtiltani, de a magyar parlament dilettáns magyarázatoknak politikai súlyt nem tulajdonít. Ha pedig gyakorlatilag kísérelné meg beavatkozni a nemzet ügyeibe, szemben találná magát az egész nemzettel.

Nem volt Magyarországon egyetlen egy ember, akit ne lelkesített volna fel a miniszterelnök erélyes válasza. Politikai ellenfelei meghajtották előtte a zászlót s a legnépszerűbb államférfiak sorába emelkedett az, aki iránt a közvélemény még néhány nappal előbb, ha nem is ellenszenvvel, de hidegen viselkedett. Belátta a nemzet, hogy az a vád, amely udvaronc-

Nos tehát én kisütöttem valamit: hangversenyt rendezünk. Lesz felolvasás, zongora, citara, szavaltat és tánc, evés, ivás, berugás, másnap párbaj, migrain, egy hét mulva eljegyzés, már ahogy kis városban történni szokott.

Eddig a dolog csak a karakó nyomoródiakat érdekli, de van a programnak egy téged is érdeklő pontja.

Nem akartuk ugyanis esupa helyi nagyságokból toborzani a szereplőket. A publikumnak egy hirneves fővárosi író is kell. Koszt vasz koszt.

A rendező vegyes bizottságban sokáig folyt a vita a felett, kit tiszteljünk meg a meghívással. Nagy pártja volt Jókainak. Szerencséje, hogy öreg ember és fiatal a felesége, mert másképp biztosan le kellett volna vándorolnia hoznánk. Jókait tehát a hölgyek elejtették. Azután Eötvös Károly mellett nyilatkozott meg a közvélemény, de a káplán kijelentette, hogy kálmista embert nem hallgat meg. Felekezeti tekintetéből ejtették el Bakonyi Samut is, akit pedig szerettek volna hallani, amint odadörögi a publikumnak: „Kuruezők jó éjszakát”.

A postamester Mark Twain mellett korteskedett; az öregebb Dumasnak, sőt Hugó Viktornak is akadt pártja, amire a járásbíró, aki

nak, felülről dirigálható bábnak, lefelé az erőszak emberének állította, valótlan, mert a miniszterelnök amellet, hogy okos diplomata, nyakas, kemény fejű, bátor szívű, önérett magyar ember is, akin bizonyosan nem múlik, hogy nemzeti aspirációink teljesen nem érvényesülhetnek.

Reméljük, hogy nemsokára visszatér teljesen a béke a parlamentbe s Tisza István gróf újabb bizonyítékait fogja adhatni magyarságának, nemzeti érzésének.

Szegények tele.

Közeleg a tél, amikor a szegény ember sokszorozva érzi a nyomorúságot, mert nincs munka s az életszükségletek megszorodnak. Egy kis fűtőanyag, a kis lámpába olaj, a rosszul táplált testre valamelyes téli gunya kell.

Magyarország agrár állam s a földmiveléssel foglalkozó nép keresetforrásai a téli világban nagyon megapadnak. A falusi szegény ember azonban valahogy csak keresztül vergődik a télen, mert lakásról nem kell gondoskodnia, a fűtő anyagot összeszedgeti az erdő lehullott galyaiból, a kenyérét meg beszerezte aratáskor. De a városok proletárainak nagyon meggyűlik a bajuk. Nyáron napszámból élnek s a kis kereset felmegy a mindennapra. Rendszeres háziipari foglalkozás nálunk még nincs és sokszor nem csak a munkaképtelenek, hanem a munkabíró emberek százai nélkülözik a mindennapi legszükségesebbet: a meleg ételt s a meleg szobát.

Amint a kiszáradék nem képesek megküzdeni a változott viszonyokkal s az adósság kirángatja lábuk alól a földet; amint a falusi zsellér nem talál existenciát a szegényedő falvakban: szaporodik a városok proletár népe, mert beözönlik a munkát keresők nagy tömege, abban a jó reményben, hogy a város majd csak nyújt kenyeret a munkás kéznek. Lassanként azután a napszámból napról napra tengődő elem nagyon is megszorodik; a városok nem képesek munkát adni a sok kínálkozó kéznek, mert a városok gazdasági életének fejlődése nem áll arányban a beözönléssel s avval az elszegényedéssel, amely a falvak lakóit a városokba kergeti.

Ez az egyik s talán legelső oka annak a pauperismusnak, amely a magyarországi városokban elhatalmasodik s amely leginkább télen üti fel a fejét. Hogy éppen a keresetképtelenség időszakában válik szembetűnővé a nyomor, míg nyáron annak a nyomai sem látszanak, legjobb cáfolat arra az állításra, amely a munkátlanságot, a városi proletárság henyelésre való hajlandóságát hánytorgatja fel s azt hiszi, hogy mé-

rengeteg ismerője az irodalomnak, Maxim Gorkijt, Björnson és Homerost hozta javaslatba.

A vita alatt csak egyetlen bizottsági tag maradt következetes. Krepeczki Olga kisasszony, a zongoratanítónő, aki bár fogyatékosan ejti a magyar szót, de lelkében a mienk ő tökéletesen. Neki csak magyar író kell és pedig Quintus ur, aki olyan kedves tárcákat ír, hogy szinte dagad tőle a kebel.

Miután a bizottság nem tudott megegyezni, engem biztak meg, hogy gondoskodjam felolvasásról.

Krepeczki kisasszony minden rábeszélő képességét érvényesítette s bár tul van már a huszon egy-két évtizeddel, de hölgyek kívánságának én ilyen korban sem tudok ellenállni, tehát megígértem, hogy Quintus feltétlenül itt lesz a jövő hó 8-án Karakó-Nyomoródon.

Én Quintus urat nem ismerem, de a vegyes bizottság s a nagy közönség sem ismeri. Ha tehát te megtennéd azt a barátságot, hogy beállnál egy esére Quintusnak s felolvasnál valami bolondságot, nagy szívességet tennél nekem és Krepeczki kisasszonynak.

Visszavonulnom már lehetetlen, mert a program kész s kövér betűkkel van belenyomtatva: »Felolvasás, tartja Quintus János Elemér, országos híró tárcá író.«

lyen gyökerező gazdasági bajok egyének rossz hajlamaiból fakadnak s ezeknek a rossz hajlamoknak és tulajdonságoknak ostromozásával meg is gyógyíthatók. Aki éheznek, az szívesen dolgozik a betevő falatért s ha van is sok hibája a mi munkás népünknek, annyira nem vetkőzhetett ki emberi mivoltából, hogy szívesebben töltsön munkanélkül a nyomort, mint a munka fáradalmait. A pauperismus, a tömegek nyomorúsága ma már a szociális, a gazdasági életnek egy olyan patológiai tünete, amelyre orvoságot kell keresni, mert azt az erkölcsi prédikáció nem gyógyítja meg.

Egyelőre nem tudunk rá más gyógyszert, mint a közjótékonyt. A gazdasági élet újabb berendezkedése máttól holnapra nem lehetséges. Új gazdasági rendnek feltétlenül kell következnie, hogy a nyomorral küzdő tömegek elhelyezkedhessenek s munkát és az elismert létjog mellé kenyeret is kapjanak. Minden józan embernek s különösen azoknak, akiknek a gondviselés gondtalan életet biztosított, arra kell törekedniük, hogy az új rend erőszakos rázkódtatások nélkül, lassu és megfontolt átmenet után álljon be, de ezt az átmenetet törhetővé, az emberi jogokhoz méltóvá kell tenni azok számára, akik azt megszenvedik. Ez a hivatása a társadalmi jótékonyoknak a proletárokkal szemben.

Mi még szerencsés helyzetben vagyunk, mert a tömegek nyomora nem hatalmasodott el annyira, hogy azok a jótékonyok már nem segíthetnek. Magyarországon ma még csak a városok érzik a pauperismust s azok sem oly mértékben, hogy az fenyegető volna, ha a jótékony kezek s a hatóságok időleges segínyt nyújtanak abban az időszakban, amikor a napról napra tengődők támasz nélkül, kereset nélkül ödöngnek a városok utcáin.

Ezért állítanak fel nagy városokban téli időben melegedő szobákat; osztanak ingyen kenyeret és tejet; ezért állítják fel a népkonyhákat, ahol néhány fillérért tisztességes ételt kap a szegény munkanélküli napszámos, a nyomorék, az elaggott koldus.

A pauperismus a városok népességének arányában hatványozódik. Minél nagyobb a város, annál nagyobb a nyomorgó tömeg nemesak számában, hanem számarányban is és annál nagyobb foku a nyomorúság is. De amíg ezelőtt két-három évtizeddel csak a nagy városok érezték annak nyomasztó súlyát, ma már nálunk, a kis városokban is megjelentek a városvégi viskók szegény lakói, az utcák rongyos alakjai.

Szervezkedjünk ideje korán. Nem a rendőrség, amely a koldusokat bekiséri és toloncolja, hanem a segítő, a jótékony kéz s majdan egy nagyon hosszú időre nyúló gazdasági evolúció fogja a koldusok számát csökkenteni.

A társadalom áldozatkészsége ellen nem lehet panasz. Magyarországon városainak minden lakója megszokta, hogy néhány jótékony egyesületben kell tagdíjat fizetni. Fizeti is szíves készséggel.

Lesz minden, amit szem száj kívánhat. Sőt még ennél is több. Fogadtatás, bankett, ünneplés, pezsgő. Koszt vasz koszt. Ez a jelszó. A honoráriumot azonban nagylelkűen visszautasíthatod, mert meg vagyok róla győződve, hogy a felolvasás a vacsorát sem éri meg.

De nem tesz semmit. A közönség el lesz ragadtatva s én meg leszek mentve. Segíts tehát könnyelműen tett ígéretemet beváltani.

Eddig tartott a levél, amelyhez mellékelve volt a program és csakugyan kövér betűvel vala nyomva a Quintus János Elemér ur neve.

Ha valaki ezelőtt fél órával azt merete volna állítani, hogy az a bizonyos országos hírvő táro-iró én vagyok, bizonyosan bolondnak hittem volna. De itt van a Náci levele. Én vagyok, kétségtelenül én vagyok az, akit Karakó-Nyomóródon bandériummal várnak, szép asszonyok villogó szemekkel üdvözölnek, pezsgős vacsorával vendéglnek.

Önkénytelenül kidülledt a mellem.

Nini, milyen könnyű a dicsőséget megszokni.

Azon kaptam rajta magamat, hogy a tükör előtt állok és — fogadom a karakó-nyomóródi küldöttséget.

»Köszönöm, hölgyeim és uraim, hogy fogadtatásomra megjelenni kegyeskedtek. Nem nekem

Példa rá a mi kis városunk is, ahol a közjótékonytisztelet száma elég tekintélyes. Karácsonyi egyesület, nőegylet, kenyér egyesület, szegény gyermekek felruházó egyesület, vöröskereszt egyesület — mind jótékonytiszteletet gyakorol a maga módja szerint. Csakhogy ennek a jótékonytiszteletnek a gyakorlása csodálatosan szervezetlen, teljesen ötletszerű, határozott irány és terv nélkül gyakorolt jótékonytisztelet, amely itt ott letöröl néhány könnyet, de mélyreható szociális haszna nincs.

Isten mentsen, hogy a jótékonytisztelet cselekedetét is kicsinyeljük, csak azt akarjuk kiemelni, hogy a legtöbb egyesület nagyon szűk körben érvényesülhet; a közönség pedig nagyobb áldozatot hozott, mint amekkora hasznot lát a társadalom az egyesületek működéséből.

Egyetlen olyan általános jellegű jótékony intézmény van, amely buszában fizeti vissza az életnek a jótékonytisztelet által áldozott filléreket: ez a népkonyha, amely a keresetképteleneknek ingyen, a szegényeknek garasokért embernek való táplálékot nyújt.

A népkonyha minden fillérért oda juttatja, ahol arra igazán szükség van, mert a legelsőrendű életszükséglet a táplálék s aki nem szorult rá, nem telepszik a szegények asztalához.

A népkonyha ma már minden városban közszükséglet s maguk a városok szervezik a jótékonytiszteletet az éhezők érdekében.

Zalaegerszegezen ugyiszólván egyetlen egy jótékony urnó: Dr. Isoó Jánosné buzgalma tartja fenn a szegények asztalát, amely a télen át sok éhezőt táplál, sok nyomorultnak ad meleg szobát.

A nagy közönség pedig alig érdeklődik az intézmény iránt, mert csak egyszer gyűjtenek tetszés szerinti adományt; nem kell tagdíjat fizetni; nincs közgyűlés; izgalmas választás; elnök; választmány és tisztikar, csak csendes, zajtalan, üdvös jótékonytisztelet.

Kötelességet teljesítünk, mikor a közönség figyelmébe és jóindulatába ajánljuk a népkonyhát, de különösen felhívjuk a város figyelmét, amelynek önmaga iránt tartozó kötelessége az olyan intézmények istápolása, amelyek a lakosság szegényebb elemét támogatják a megélhetés gondjai között.

Vármegyénk virilistái 1904. évre.

A vármegye igazoló választmánya Hajik István bizottsági elnök elnöklésével a vármegye legtöbb adót fizető bizottsági tagjainak névsorát az adóhivataloktól betérjesztett 1903-ik évi adóelőírás alapján következőleg állapította meg:

Gróf Festetich Tassilló, gróf Festetich Jenő, Elek Lipót, gróf Zichy Ágoston, Halbig Cyprián, Takách Jenő, gelsei Guttmann László, gelsei Guttmann Vilmos, Vizlendvay Sándor, Tarányi Ferenc, gelsei Guttmann Aladár, ifj. Thassy Imre, gróf Batthyány Ernő, Bogyay Máté, Linzer

szól a megtisztelés, hanem annak a hatalomnak, amelyet szolgálók: a sajtónak. Igen! a hatalmas sajtónak . . .

Igen; a sajtónak, amelynek ezideig soha szolgálatot nem tertem, mert általam leirt betű még nyomdafestéket nem látott. És a fogadtatás, a pezsgős vacsora mind tetszett volna, de mit is fogok én felolvasni! Nézzük csak azt a programot!

Első szám: Prolog. Irta és szavalja Dr. Kondor Ignác ur, városunk társadalmának oszlopos tagja.

No ettől nem ijedek meg. Ismerem a Náci irodalmi képességeit.

Második szám: Eredeti felolvasás. *A fürdő-ország*, Sipulusztól. Felolvassa Stefics Vince ur.

Harmadik szám: Eredeti magyar dalok. Éneklő Krepeczki Olga kisasszony. Zongorán kíséri Köfjéti Gedóné urasszony.

Negyedik szám: Ez volnék én.

Ötödik szám: A hosszú angol. (Jelenet a könyvtárban.) Előadja Vokurka Károly főerdész ur.

Hatodik szám: Cimbalomszóló. Játsszák: Vigh Jolán és Komor Irma kisasszonyok. A gordonka kíséretet Kopasz bandájának kitűnő kisbőgőse szolgáltatja.

Hetedik szám: Heten vagyunk uram heten!

Béla, Harkányi Ede, Hertelendy József, Tamás Ádám, Lengyel Sándor, gróf Batthyány József, Berezsa László, Bosnyák Géza, Koller István, Forster Elek, Malatinszky Ferenc, dr. Czinder István, Reischl Vencel, Guttmann Ödön, Franz Lajos, Szentmihályi Dezső, Bogenrieder József, Landau Horác, Wliser József, Graner Géza, Legáth Kálmán, Lázár József, Hirschler Miksa, Ivkó János, Szommer Ignác, Dervarits Imre, Honerla Hermán, Babóhay György, Bozzay Pál, Fischer László, Hertelendy Ferenc, Oltay Guidó, dr. Kaiser Emil, Stern Zsigmond, Zalán Lipót, Baronyi Benedek, Baronyi Ede, Bezeredy Adorján, Csertán Károly, Filipics Lajos, Kaszter Sándor, Dervarits János, Musset Ferenc, Breuer Bernát, Scherez Richárd, Jerffy Adolf, Tinagl Lajos, Králics Márton, dr. Friedmann Bernát, Berg Bódog, dr. Hány István, Stern Sándor, Leszner Samu, Györfly János, Jusztus Izidor, dr. Dunszt Ferenc, Hertelendy Béla, Kemény Andor, id. Háczy Kálmán, dr. Tuboly Gyula, Peczek György, Lőke Samu, Deák Mihály, Rapoch Gyula, Hüvös Ármin, báró Puthéány Géza, Pongrácz Jakab, Szauer Ignác, Kollay Jeromos, Riedl Ferenc, Csertán László, Vágner Károly, dr. Gyömörey Vince, dr. Schwarz Adolf, Strem Vilmos, Strem Tivadar, Varga János, Tóth Lajos, Frisch Lipót, Szanveber József, Farkas József, dr. Bentzik Ferenc, Kovács Antal, Eperjessy Sándor, Oroszváry Gyula, Schmidt Emil, Csendes József, Nagy Károly, dr. Szabó Zsigmond, Königsmayer János, Matisz Lajos, Berényi Jenő, Deutsch Lajos, Orosz József, Grünhut Alfréd, Sebestyén József, Hajik István, Nagy László, Zerkovitz Lajos, Zerkovitz Oszkár, Schütz Sándor, dr. Dick József, gróf Batthyány Pál, Armuth Náthán, Friedmann Samu, Bezeredy Lajos, Simor János, Thassy Kristóf, Strem Dénes, Nagy Aladár, Csesznák József, Skublies Zsigmond, Gyömörey Gáspár, Aczél Pál, Blau Adolf, Stern J. Mór, Práger Béla, Stern Sándor, Kiss József, Eitner Zsigmond, Krosz János, Szily Dezső, Unger Ullmann Elek, dr. Szekeres József, Szabó Lajos, Blau Lajos, ifj. Háczy Kálmán, Zozola Ferenc, Botka János, Fürst Benedek, Hlatkó János, Baka Boldizsár, Hoffmann Béla, Hajós Mihály, Grünhut Henrik, Kaufér József, Sebestyén Lajos, dr. Kele Antal, Németh János, id. Leszner József, Kiss Vilmos, Grosz Károly, Szabó Imre, Ivánics György, Györfly Géza, Skublies Gyula, Lázár Soma, dr. Plihal Viktor, Pollák Adolf, Skublies Károly, Haba József, dr. Berger Ignác, Krosz Gyula, Belus Lajos, Oszterhuber Lajos, Isoó Ferenc, Marton Gyula, Semetke József, dr. Wollák Rezső, Sartosy Oszkár, Weinberger Jakab, Fábian Gyula, Miltényi Sándor, Neumark Ignác, Morandini Bálint, Pollák László, Bogyay Jenő, Szanyi Ferenc, dr. Hetey Endre, Raj József, Kherudl Imre, Kohn Gáspár, Grünbaum Ferenc, dr. Hanny Ödön, Ley József, Langer Makár, Schönfeld Miksa, dr. Bárdi György,

Szavalja Siebentritt Henrik ur, hét gyermek apja.

Epilog: Tartja Köfjéti Gedó ur, az »Irók és Művészek egyesületének« elnöke

Azután tánc virradt.

Végül ivás rogyásig.

Kitűnő ételekről és italokról gondoskodik a »Vörös szerezésen.«

A t. közönséget kéri a vegyes bizottság, hogy jeles fővárosi vendégünk fogadtatására a bakterháznál minél számosabban megjelenni s házaikat fellobogózni sziveskedjenek.

Aki ezeknek ellenállt volna, az dobja rám az első követ. Én nem tudtam ellenállni. Elhatároztam, hogy beállok Aintus János Elemérnek s felolvasok Karakó-Nyomóródon.

Hogy mit? Azt még nem tudtam, de ebédnél már elmeséltem a fiuknak, hogy mekkora megtiszteltetés ért. Kinevettek.

Várjatok csak. Az nevet igazán, aki utoljára nevet.

Azért még most ne tessék nevetni, majd csak akkor, ha elmondom, hogyan ütött ki a karakó-nyomóródi hangverseny.

Csutor János, Vurglich Gusztáv, Morandini Román, Kiss Pál, Bakó Gyula, Berényi Béla, Imrik Zvoimir, dr. Huray István, Skublies István, Fischer Pál, Krauz Lajos, Vidor Samu, Táneczos Lajos, Mosonyi Henrik, Oszmann Pál, dr. Plosszer István, Berger Vilmos, Zathureczky Márton, Schvarev Gusztáv, Schvarev Ottó, Pethő Jenő, Laskay Emil, Juk József, dr. Obersohn Mór, Imrey Ferenc, dr. Tamás János, Makray Sándor, Ebenspanger Leó, Hajba Mihály, Lázár I. Sándor, Farkas Gábor, Dobrovics Miklós, Nagy József, Büchler Jakab, Fridrich Márkus, Hoffmann Jakab, Löwy Adolf, Krausz Lipót, dr. Kemény Fülöp, Rosenfeld Adolf, Rosenfeld József, Boschán Gyula, Lusztig József, Botka László, dr. Laubhaimer Oszkár, Oszvald József, Elek Eruó, Bogyay János, Imreh Antal, herceg Szulkovszky Viktor, Méhes Kálmán, Hajmágy Ferenc, Stadel János, Hodászy Béla, Talabér László, Kohn Alfréd, Beck Gyula, Elek Géza, Simon Gábor, Schvarev Hermán, Hergár István, Rosenberg Zsigmond, Miltényi József, Reichenfeld Gyula, Nagy István, ifj. Fesselhofer József, Dannenberg Jakab, Weisz Adolf, Weisz Tivadar, Sella Zsigmond, Bronner Hermán, Winhoffler Dezső, ifj. Eitner Sándor, Skublies Imre, Eöry Miklós, Löwenstein Jakab, Schulhof Adolf, dr. Eitner Sándor, Steiner Ferenc, Szommer Sándor, Nusál János, Poppel Lajos, Krauz Lajos, dr. Keresztury József, Kukorely Pál, Steiner Simon, Eisinger Henrik, Golub János, Vogron Antal, Nunkovics Vilmos, Trajkó Lajos, Dervaries Lajos, Abelesz Ignác, dr. Berger Sándor, Mojzer Ferenc, Morgenstein Ignác, Neumann Miksa, Marton Ignác, Bettelheim Győző, dr. Zarka Zsigmond, Szalay Lajos, Fatér János, Mikos Géza, Ján Ferenc, Stolcer Jakab, Deutsch Ferenc.

Karcolatok.

egy zalaegerszegi bennlakó, jóraváló szolid családapa, aki kilenc órákor rendszeren el szokta oltani a lámpát, véletlenül nagymérvű lumpolásra vetemedett s este tíz órákor belépett az »Arany Bányá« kávéházba.

Azt hiszem, a viszonyokkal ismerősöknek nem kell névszerint elmondanom, kik voltak a kávéházban. Ketten ültek a felső sarokban. Ezek vendégek voltak. A pikkolót már régen megitták, az újságot is elolvasták s lesték az álom tüdőreit, amelyek azonban állhatatosan a kassza körül röpködtek, ahol a kisasszony visszaálmodta magát zajosabb időkbe. A középen két úr kaszínót játszott. Ezek pineérek voltak. A másik sarokban hatan aludtak. Ezek a hangászok.

A két vendéket egy negyed tizenegykor meglepte az álom. Siettek haza. Maradt még a szolid családapa, aki az egyedüllet unalmát tíz kupa szilvóriummal üzte el.

Tizenegy órákor azonban új vendég érkezett. Egy tetőtől-talpig sáros alak. Dult ábrázattal zuhant előre s lélegzetet veszítve esett le egy székre. Utána egy hosszú paraszt legény nagy pakkot cipelt. Ott künn pedig szakadt az eső és fujt a szél.

A kaszinó rejtelmibe elmerült úr laposát pisantott a jövevény felé, először tafedlit csinált s azután kiállt csak a sarok felé:

— Jenő!

A sarokból felemelkedett egy álmos alak és az új vendég fogadására indult.

Csak hogy avval nem lehetett szót értenie, mert nem tudott se magyarul, se németül. Talián volt az istenadta s francia nyelven próbálgatott szerencsét.

Most kezdődik a józan családapa szerepe, aki éppen a tizedik szilvóriummal birkózott. Előkerítették tolmácsnak.

Ez a bevezetés pedig azért íródott meg, hogy elmondhassam: mit is beszélt róluunk ez a szerencsétlen talián, aki éjszakának idején Zalaegerszeget európai közlekedési eszközökkel akarta megközelíteni.

Elmondta, hogy ő valamelyik főiskolán professzor. Bejárta már a fél világot, csak Magyarországhoz nem akadt szerencséje. Angolországból Bécsnek vette az útját s elhatározta, hogy bekukkant hozzánk. Megnézi a Balatont és a körülötte elterülő vidéket. Kinézte a mappán, hogy merre utazik. Zalaegerszeg ötlött a szemébe. Ugy gondolta szegény, hogy egy magyar várost is meglátogat, innét elmegy Keszthelyre, onnét hajón Siófokra s Kanizsán keresztül Triesztbe, ahonnan majd csak hazatér.

Bécsből elindult gyorsvonaton. Zalaszentivánon tíz órákor este kitétek. Innét azután se tüled se hozzád. Vonatösszekötetés nincs, kocsis nincs. Hát eljött gyalog hét kilométert.

— Uram — mondta a talián — én azt olvastam, hogy ez az önök városa tartományi székváros (összetévesztette szegény a comitot a tartományal). Pedig ez egy valóságos ördögsgiget, amelyet éjszaka életveszedelem nélkül megközelíteni nem lehet. Ide se jövök többet csak egyszer kikeveredhessem belőle.

— Buona notte signore.

A szolid családapa pedig elgondolkozott, hogy mekkora igazsága van az utazó olasznak.

Zalaegerszegnek ma már tíz ezer lakosa van s egy nagy vármegye székvárosa. Van egy filoxéra vasutja Zalaszentivánig, amelynek az volna a rendeltetése, hogy belekapcsoljon bennünket a világforgalom fűtjaiba. De hát ezt a vasutat éjszaka nem járják, mert kevés a pasasér.

Az igaz, hogy országra szóló forgalmunk nincs, mert aki utazni szeretne, annak ideje sines, pénze sines; akinek pedig ezek a kellékei nem hiányoznak, az nem érzi szükségét az utazásnak; de hát ezt a kis vasutat talán nem kizárólag finánciális szempontok hozták létre.

És azoközben hiába beszél a város, a vármegye, a közigazgatási bizottság, maradunk ördögsgiget. Akinek nincs módjában, hogy kocsin járjon ki s be hét kilométert Zalaszentivánig, az ne utazzék éjszaka s nappal is várjon órákig, amíg előbotlog a kis gőzös, amely Zalaegerszegt boldogítja. Rövidebb idő alatt elmehet a kanizsai ember Szombathelyre, mint a Zalaegerszegre igyekvő utas Szentivánról Egerszegre. Mert ha a kis gőzös megbicsakolja magát, egy óráig várat magára s Kisfaludon is tart rövid tíz perc sziesztát.

Ha Istenben boldogult eleink, akik nem engedték be hozzánk a déli vasutat, látják ezt az európai közlekedést, boldogan mosolyoghatnak: lám, lám, a vasut mégsem boldogít s amint a zalaegerszegi pályaudvar éjszakánként mély csöndben pihen, lejárnak az árnyak a temetőből a sínek közé ujjongani elveik diadala felett.

Az utazó olasz pedig röpiratot fog írni egy tartományi fővárosról, ahová hét kilométerrel gyalogszerrel jött, ahol rántottát vaesorázott s annyit fizetett egy éjszakai szállásért, mint Londonban a »Hotel Waterloo« első emeletén.

Nyugodjatok meg hát eleink a Kalvária dombon. Hagyományaitokat nem bántjuk, ápoljuk s bár a vasut fűtől a kertek alatt, kocsin utazunk Zalaszentivánig és vissza.

Miért? Mert urak vagyunk a magunk portáján s úgy teszünk, ahogy nekünk tetszik.

* * *

Zala e vagy Szala?

Egy gondolkodó fő a múltak történetét kutatva s rájött, hogy szép vármegyének nevét a régi időkben Szalának mondták és írták. Vissza szeretné állítani a régi nevet.

Nem vitatkozunk vele sem nyelvészeti, sem történelmi szempontból. Legyen teljes igazsága abban, hogy Szala a régiebb alak. De ez már nagyon kérdéses dolog, hogy ha mindjárt őseink azt a nevet használták is, azt vissza kelljen hódítani a jelennek? Maradjon az csak történelmi emlék s ne szorítsa ki az ujkori Zalát, amelyet meg is szoktunk, elfogadtunk szóban és írásban.

Hiszen igaz, igaz, hogy a nép vénei Szalaegerszegt, Szalabért, és Szalapartot emlegetnek; de Gösejben van ennél külömb küszölés is, mégsem követel általános elismerést.

Szerény véleményünk szerint az ősök tisztelét, a hagyományok iránt való kegyeletet nem az bizonyítja, hogy mindent, ami régi, helyesebbnek, jobbnak találunk az ujnál.

Tisztelet, becsület, hódolat adassék Árpád apánknak, de a modern magyar nem tudná megérteni az ő nyelvét, valamint nem laknék jól az ő fejedelmi lakomáján nyereg alatt puhított lószellett. Ha pedig még egy serleg kumiszt felhőrpintene rá, biz Isten nem tudná megmondani, hűnör e vagy magor.

Nem félek kimondani, hogy — az ősök emlékezetének tiszteletben tartása mellett — jobban szeretem az új idők, a tisztultabb izlés és nyelvérzék produktumait, mint az ősidágok után való vágyakozást. Ez már nem törül metsett, hanem keresett, mesterkelt magyarság.

Maradjunk meg mi csak Zalának s ne elevénítsük fel a comitatus saladiensis emlékezetét.

Hírek.

Erzsébet ünnepély. A zalaegerszegi tanintézetek felejthetetlen emlékü Erzsébet királynénk emlékeztetere a miniszterium által elrendelt iskolai ünnepélyt f. hó 19-én tartották, miután előzőleg az összes intézetek növendékei tanári testületeik vezetésével mellett reggel 8 órákor a róm. kath. templomban isteni tiszteleten voltak. — Az elemi iskolában mindegyik osztály külön tartotta saját osztályában az iskolai ünnepélyt. — A polgári leányiskola növendékei az első osztályban együtt tartották az iskolai ünnepélyt. A megemlékezést Schmidt József tanító tartotta; Pirity Irén IV. és Sillay Ilona III. osztályú tanulók alkalmi darabokat szavaltak, valamint a növendékek bevezetésül és záradékkul alkalmi dalt énekeltek Faller József énektanár vezetésével. A felsőkereskedelmi iskolában a szózáttal kezdtek az ünnepséget, Kákony Jenő felső osztályú tanuló tartott megnyitót, Bogyay Kálmán és Csizsár Antal felsőosztályú tanuló „Védangyalunk” címmel tartották az emléknep méltatását, közben az ifjusági énekkar Kaufmann Mátyás énektanár vezetésével mellett alkalmi darabot énekeltek, záradékkul pedig a Himnuszt.

† **Maár Gyula.** Somogyvármegyének gyásza van, amelyben részt veszünk mi is, mert megtanultuk tisztelni, becsülni és szeretni a szomszéd vármegye nagyérdemű alispánját, aki egész munkás életét a közszolgálatban töltötte el. Maár Gyula egyike volt azoknak a férfiaknak, akik egy nagy vármegye osztatlan elismerését és becsülését meg tudták szerezni. Munkával és önzetlen odaadással a közbeesülést meg is tudta tartani egy hosszú életen keresztül. A vármegyei tradíciók új életre ébredésének idejében kezdte el a közpályát s a változott idők követelményeihez szabta később működésének irányát. A nemes hagyományok embere volt, de át volt hatva az új élet szellemétől. Maár Gyula alispán tragikus véget ért. Idegzete megrendült s önmaga oltotta ki életét. Agyonlőtte magát. Érzékeny lelkének egyensúlya felbomlott s megvált az élettől. Kétszeres gyászt hagyott hátra s nemcsak vármegyéje, hanem az egész ország részvéte száll sirja fölé.

Kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter Gayer Pál tapolezai járásbírói és Szántó József győri törvényszéki díjnokot a tapolezai kir. járásbíróshoz irnokká nevezte ki.

A balatonfüredi Erzsébet szeretetház új igazgatója. A vallás- és közoktatásiügyi m. kir. miniszter Molnár Antal volt szeretetházi tanítót a balatonfüredi Erzsébet szeretetház igazgatójává nevezte ki.

Községi jegyzőválasztás. Keszthely képviselő-testülete f. hó 14-én Takács Imre járási főszolgabíró elnöklésével tartott gyűlésében a közigazgatási jegyzői állásra Szekeres Ödön eddigi adóügyi jegyzőt választotta meg egyhangulag, ennek helyébe pedig adóügyi jegyzővé szótöbbséggel Bognár Imre galamboki s. jegyzőt.

Főigazgatói látogatás. Spitzkó Lajos kir. tanácsos, a székesfehérvári tankerület főigazgatója, a múlt hét végén a sümegi állami reáliskolát látogatta meg, onnan pedig Keszthelyre utazott a keszthelyi kath. főgymnasium látogatására.

Kisorsolt esküdtek. A zalaegerszegi kir. törvényszék esküdtbíróshoz, mely f. hó 25-én egy gyujtogatási bűnügyben tartja ülését, a következő esküdtek sorsoltattak ki: *rendes esküdtek:* dr. Tarányi Ferenc szolgabíró Sümeg, Szabó Dömötör földbirtokos Pórszombat, Sümegi Tivadar ispán Sümeg, dr. Obersohn Mór ügyvéd, dr. Kaszter Ödön gyógyszerész, dr. Rosenthal Jenő orvos, Fürst Sándor birtokos, Egyed Bódi földműves Zalabér, Epstein József pénzügyi s. titkár, Eisner József kereskedő, Erdős Tivadar főgimnasiun tanár, Faller József elemi isk. tanító, Fatér György földbirtokos Söjtör, Fridrich István elemi isk. tanító, Hangay Géza erdőtanácsos, dr. Grünwald Samu ügyvéd, Graner Géza vállalkozó, Kern Antal főgymasiun tanár, Hoek Pál tanító Túrje, Guttmann János fakereskedő, Gyarmati Vilmos kereskedő, Jusztusz Vladimír intéző Zaklövő, Pülp József városi aljegyző, Horváth János elemi isk. tanító, Faragó Béla gyáros, Ereki István városi pénztáros Sümeg, Elhmann Ödön árvászéki ülnök, Ekler József kömives, dr. Keresztury József ügyvéd, Köhler Ede mérnök; *pótesküdték:* Nagy János magánzó, Kiss Lajos felső kereskedelmi iskolai tanár, Mattuschek Richárd felső kereskedelmi iskolai

tanár, Kovács István cipész, Lendvay László asztalos, Mondschein Samu főkönyvelő, Hajik István ügyvéd, Paizs Kázmér megyei írnok, Takács József főgimnasiunai tornatanító, Udvardy Vince főgimnasiunai tanár.

Egyetemes jogtudor. Szarvaskendi és óvári dr. Sibrik Dezső, Sibrik Adorján háshágyi nagybirtokos fia, ki a múlt évi november hó 15-én az államtudományi tudorságot elnyerte, f. évi november hó 14-én jogtudományi doktornak is felavattatott. — Ezen ritka műveltségű fiatalember még a bécsi kereskedelmi akademián is oklevelet szerzett és beszéli és írja az anyanyelvén kívül a német, francia, olasz és angol nyelveket is.

A jegyzők fizetésének rendezése. Az előjelek arra mutatnak, hogy a miniszterelnök ígérete, amelylyel a jegyzők fizetésének rendezését kilátásba helyezte, nem volt mézes madzag, üres szó, mint ahogy a reményeikben — a saját nézetük szerint — családotok állították. Az előmunkálatokat legalább folyamatba tették s alig tehető fel, hogy rengeteg adathalmazt gyűjtessen össze a miniszter cél nélkül. Legújabbban elrendelte a belügyminiszter, hogy a jegyzők eddigi javadalmazására vonatkozó adatok december 15-éig felterjesztessenek. A rendelet következőképp intézkedik: Az országgyűlésen kifejtett kormányprogram szerint az állami, valamint a vármegyei tisztviselők fizetésrendezésén felül a községi- és körjegyzői kar javadalmazásának rendezését is célba vettem. E fontos kérdés megoldásánál mindenképp tisztában kell lenni az egész vonalra kiterjedő fizetésrendezés pénzügyi következményeivel, tehát sürgős szükség van a községi és körjegyzők mai tényleges javadalmazásának híj és pontos ismeretére, mint-hogy az 1892. évben a községi háztartásra vonatkozólag bekívánt és összeállított statisztikai adatok ma már alapul nem vehetők. Hogy az országos áttekintéshez szükséges adatok minél gyorsabban és minél megbízhatóbban beszerezhetők legyenek: gyakorlatias eljárásnak azt tartom, hogy az adatokat közvetlenül maguk a községi- és körjegyzők szolgáltatassák, de azokat úgy a főszolgabírák, mint a pénzügyigazgatóság megle rendelt számvevőség (számvevőségi kirendeltségek) is felülvizsgálják és hitelesítik.

Rákóczi ünnepély Tapoleczán. F. hó 15-én Tapoleczán két lelkes Rákóczi-ünnepélyt ültek. Az egyik délelőtt 11 órakor a városházán volt, amelyet Hertelendy Ferenc a kerület országgyűlési képviselője, hazafias szelleműl áthatott ünnepi beszéddel nyitott meg; az ünnepségen közreműködtek Buchberger József, Kollányi Ödön, Palkovics Károly és Glazer Sándor városbíró. Este a „Kaszinó“ helyiségében az iparos ifjak önképző köre rendezett ünnepélyt, amelyen dr. Szücs Arnold, Szücs Mihály, Horváth Éde, Takács Sándor, Palkovics Károly, Bakó Roland, Valdaj Sándor, Timinszky István és Csonka Ottó működtek közre. Mind a két hazafias ünnepenközreműködött az állami polgári fiúiskola énekkara Stephanek János énektanár vezetése mellett. Tapolecza hazafias közönsége mindkét ünnepségen szép számmal volt képviselve.

Arcképleplezés. A zalaegerszegi kath. legényegylet megfestette elnökének, Kun Vilmos főgimnasiunai hittanárnak arcképét s jajt ma — november 22-én délután 1/2 órakor leplezik le az egylet helyiségében. Az ünnepi beszédet Kauffmann Mátyás megyei aljegyző tartja.

Matiné. A kereskedő ifjak önképzőköre a Kummer-féle kávéházban levő helyiségeiben f. hó 22-én megkezdte ismét a szokott vasárnap délutáni szórakoztató előadásait. A mai program a következő: Megnyitó tartja Kardos Jenő egyleti jegyző, „Coriolán“ szavalja Fleiner Aladár, „Monolog“ előadja Hegő Sándor, „Kurucok királya“ irta és szavalja Szikszay József. — Az egyesület szívesen látja a közönséget vendégeül.

A kereskedelmi kör teastélya. A kereskedelmi kör első teastélyét f. hó 28-án tartja saját helyiségében, mely alkalommal dr. Hajós Ignác egyleti tag érdekes felolvasást fog tartani. Az egylet tagjait, családjaikat és tagok által bevezetett vendégeket ez uton is meghívja az egylet elnöksége.

Csáktornya fejlődése. Csáktornya nagyközség képviselő testülete legutóbbi közgyűlésén elhatározta, hogy a Buzás felé vezető állami ut mind

a két oldalán levő s a nagyközség tulajdonát képező szántóföldeket építkezés céljaira eladja, tekintettel az ez iránt a városi előjárásághoz intézett megkeresésekre. Egyelőre kísérletképpen mindkét oldalon 40—40 öl hosszúságban 4—4 házhelyet hasít ki, azok kikiáltási árát az országut napkeleti oldalán 800, a másik oldalon 400 K-ban állapította meg s a kijelölt telkeket árverés útján értékesíti.

A nép művészei. Mennyi művészi tehetség, megáldott és hivatott lángész lappang felfedezés nélkül a magyar nép között, annak csak az Isten a megmondhatója. Magyarországon kevés a mecénás, aki keresve keresi a tehetségeket, hogy melléjük állhasson és segítse megerősíteni szárnyaikat. Így azután sokan, akiknek az volna a rendeltetésük, hogy gazdagítsák a nemzet szellemi tőkét, hogy a Parnasszus felé törjenek, ismeretlenek maradnak és elszórják a sárba minden kincsüket. — Egy baki paraszt fiú a minap behozott a városba egy fából faragott esélőgépet modellt. Bámulatossá turelemmel és tökéletességgel állította össze egy bicskával. Nem hiányzott annak egyetlen részecskéje sem és ha a kerekét meglódtították, minden része hiven utánozta a nagy gépek mozgását. Milyen szeme, milyen éles megfigyelő képessége van annak a fiúnak, aki azt sem tudja, mi mozgatja a cséplőgépet, mért végez az egyik rész ilyen, a másik amolyan mozgást, tökéletesen megismeri a látás, emlékezet után. Semmi esetre sem közönséges tehetség. Ugy halljuk, hogy a fiú már talált jóakarókat, akik kiképzésében támogatják s ha talán nem is lesz belőle művész, lehet belőle elsőrendű iparos, aki iparát a művészet határáig fejlesztheti.

Adakozás. Pataki Pál bérkoosis iparos 4 K-át adott a szegények részére leendő kiosztás végett át a rendőrkapitánynak. Fogadja a segélyezendők nevében azok hálás köszönetét.

Halálozás. Márkus Sándor, a molnárii állami elemi népiskola igazgatója 52 éves korában Varazdtopliczán elhunyt. A magyarosítás terén kiváló buzgalommal fáradozott. Béke poraira.

Táncmulatság. A keszthelyi m. kir. tanintézet kebelében fennálló Athletikai Club december 5-én az Amazon szálló nagytermében vívó-estéllyel egybekötött zártkörű táncmulatságot rendez. Belépti díj személyjegy 2 K, családjegy 3 személyig 6 K, minden további személy 2 K.

Öngyilkosság. Sásdi József 41 éves tapoleczai lakos fuvaros a keresett pénzt elitta. Felesége emiatt szemrehányást tett neki, ami annyira dühbe hozta, hogy feleségét meg akarta verni. Ez azonban segítségért futott s mire mások kíséretében hazament, férje felakasztotta magát.

Új állampolgár. A m. kir. belügyminiszter Kriesch József sümegei lakos déli gyümölcs házalót a magyar állam kötelekébe fölvetve. Az új magyar állampolgár a honpolgári esküt Csertán Károly vármegyei alispán kezébe le is tette.

Feldült szekér. Néhány vidéki ember berugott a városban s ilyen állapotban felültek egy társuk szekereire, aki eszeveszetten hajtott a városon keresztül. Egy rendőr megakartta állítani a rohanó szekeret, de a kocsis annál jobban korbácsolta a lovakat. Fangler Mihály kereskedése mellett be akart fordulni az utcába, de a megvadult lovak nekimentek a saroknak, a kocsis odavágódott a házhoz s a benne ülők összezuzva, vérezve potyogtak a kövezetre. Ugy nézett ki a szűk utca, mint a esatater. A lovakat messzebb elfogták, két berugott atyafit pedig bevitték a rendőrségre.

A murci. Puer István hentessegéd vigan mulatott az új ovodával átellenes bormérőben a múlt napok egyikén, honnan, mert nagyon leitta magát, valahogy kiteszkolták az utcára. Puer, a boros emberek szokása szerint, vissza akart menni a borozóba, de nem eresztették be. Ekkor bevverte a bormérő összes utcai ablakait, utóbb erővel hatolt be és ott mindent összetört — zuzott, a mi a kezeügyébe került. Csak akkor tudták megfékezni a dühöngőt, amikor rendőrököt hívtak segítségül, a ki Puert, mert súlyosan megsérült, bevitte a rendőrségre.

Táncoktatás. Kabay Tanny József budapesti táncitanító értesíti a közönséget, hogy a zártkörű táncanfolyamot, amennyiben kellő számban lesznek jelentkezők, november hó 25-én délután 5 órakor nyitja meg az ipartestület nagytermében (Ujváros-utca 15 sz. a.) A tanítási díjat 12 K-ra szállítja le, azonkívül mindegyik jelentkező zene-

díj-, fűtés- és világítási költség címén 4 K-át tartozik fizetni. Ismétlők kedvezményes árban vétetnek fel. Beiratások naponként d. u. 4—5 óra között történnek lakásán (Templomajla-utca 11. sz. a.)

Leesett az állványról. Lang Imre kőműves tanone az épülés alatt lévő helybeli zsidótemplom egyik állványáról a minap leesett és olyan súlyos zuzódásokat szenvedett, hogy a közközházba kellett szállítani, hol ápolás alá vétetett.

A szerelem sötét verem. Perger Kati globukai születésű 22 éves, esáktornyai eselődleány a feletti bánatában, hogy szeretője hűtlen lett hozzá s máshoz esapott át, egy pint szilva pálinkát ivott meg, amitől reggelre meghalt.

Első borvásárat a Magyarországi Bortermelők és Borkereskedők Országos Szövetsége november 28-án rendezti Budapesten, (V., Szabadság-tér 12. sz.); ezen első borvásáron kivételesen nemcsak a szövetség tagjai, hanem az ország minden bortermelője részt vehet. A borvásáron köztöltet után a szövetséget semminemű közvetítési díj nem illeti. Az összes bejelentések, mintaküldemények, tudakozódások a szövetség központi irodájához (Budapest, VI., Bajza-utca 26.) küldendők. A központi iroda mindenkinek szívesen szolgál felvilágosítással, utbaigazítással.

Lopások. Schill Imre lakásáról ismeretlen tettes e hó 16-án délelőtt 3 tyukot s egy kakast ellopott s ugyanezt megelőző napokban dr. Jakabffy János udvarából 1 ludat s 2 kacsát loptak el.

Vasuti előmunkálati engedély. A kereskedelmiügyi miniszter Weisz Oszkár szombathelyi mérnöknek a keszthely-balatonszentgyörgyi h. é. vasut Keszthely állomásától kiindulólag Hévíz fürdőig vezetendő keskenyvágányú, esetleg szabványos nyomtávú gőzmozdonyú vagy villamos vasutra, valamint az ezen vonalból a keszthelyi Andrassy-téren kizárólag a Balaton partjáiig vezetendő ló- vagy villamos vasutvonalra meghosszabbított előmunkálati engedély érvényét további egy év tartamára meghosszabbította.

A közigazgatási bizottság és a csendőrségi statisztika. Egyik vármegye közig. bizottsági ülésén kifogásolták, hogy a csendőrségi eseményekről szóló statisztikai jelentés mindig egy hónapi késéssel érkezik a bizottság elé. A belügyminiszter most e tárgyban, — tekintettel azon körülményre, hogy vármegyék közigazgatási bizottságai havi üléseiket minden hó 15-ig tartják meg és ilyenformán a csendőrkörületi parancsnokságok által egy korábbi rendelet értelmében a vármegyék alispánjaihoz küldött statisztikai kimutatások ezen bizottságokkal, melyeket a közbiztonsági állapotok leginkább érdekelnek, esakis a következő hóban közölhetők, elrendelte, hogy a csendőrkörületi parancsnokságok egyes kimutatásaikat minden következő hó 8-ig tartoznak beküldeni.

A Pécsi Kereskedelmi Alkalmazottak Egyesülete hogy tagjait a helyközvetítők kapzsóságától megvédje s a főnököknek hasznavehető alkalmazottakkal szolgáljon, helyszközölő osztályában helyközvetítést létesített s ezt úgy a tagoknak mint az alkalmazottakat kereső cégeknek díjtalanul teljesíti. E célból összekötötésbe lép a rokon egyesületek hason intézményeivel, hogy mindenkor a keresett szakmabeli alkalmazottal rendelkezésre állhasson. Megbízhatóság tekintetében bevezette egyúttal a mindenütt bevált tudakozódási intézményt. Minden kérdezősködére szívesen ad az egyesület felvilágosítást s gondoskodott arról, hogy minden beérkező kereslet gyors és pontos elintéztést nyerjen.

A zalaegerszegi népkönyha részére ujabban a következő adományok folytak be: Dr. Kaiser Emil Bekeháza 10 K, Baronyi Ede Kehida 10 K, Handler Istvánné Szt.-Gotthard 10 K, Deák Mihályné 5 K, Oravecz Viktorné 5 K, Dr. Thassy Gáborné 4 K, Weisz Edéné 4 K, Dr. Rosenthal Jenóné 3 K, Ruzsicska Kálmánné 2 K, Szirmay Béláné 2 K, Spitzer Hugoné 2 K, Dr. Obersohn Mórné 2 K, Ferenczy Józsefné 2 K, Rem Józsefné 1 K, Rutich Sándoné 1 K, Weinberger H. 50 f. Hálás köszönetet mond és minél nagyobb pártfogást kér a népkönyha nevében Dr. Isóó Jánosné.

Időjárás. A szomorú őszi napok még mindig tartanak. A múlt héten sok eső esett, alig volt egy derült nap. Enyhe hőmérséklet uralkodott ugyan, de inkább kemény fagyokra, hótakaróra vágyunk, mint enyhe esős időre, amely úgy lát-szik betölti az egész hónapot.

Elvi határozat. A m. kir. kereskedelemügyi miniszter 1902. évi július 18-án kelt 34183/VIII. sz. rendeletével kimondotta, hogy a fényképész a képesítéshez nem kötött iparosokhoz tartozik s ennek következtében ezen iparra nyert iparigazolványa alapján nem tartozik az ipartestület kötelékébe belépni s ennek beiratási illetőleg tagsági díjat fizetni.

A Körmen—muraszombati vasut. Barthalos István, a Körmen — muraszombati vasut engedélyese, Gregersen G. és Fiai budapesti vasutépítő cég kiküldöttjeivel a vasuti vonlat a napokban ismétlen bejárta. Mint értesülünk a fontos vasutvonal kiépítése végre-valahára a megvalósulás stádiumába jut.

Kosárfonó tanfolyam nyílt meg Keszthelyen is. A tanfolyam d. u. 4 órától esti 9 óráig tart; felvesznek rá 12 évet betöltött fiukat és felnőtteket. A tanfolyamban ingyen a háziipari kosárfonást tanítják s a növendékek a tanulás-hoz szükséges vesszőt is ingyen kapják.

Rákóczi-album lesz az Egyetértés újévi ajándéka előfizetői számára. A Kuruc-idők emlékét földidézni nagyon időszerű most és ebben a tudatban kedveskedik előfizetőinek az ország legnagyobb és legfüggetlenebb lapja, az Egyetértés éppen Rákóczi-albummal, amely írásban és képből hű tükrök és krónikák lesz a kétszázados nagy magyar szabadságharagnak. Irják legkiválóbb íróink s képekkel díszítik a legnevesebb és legjobb művészek. Nagy szépirodalmi része is lesz az érdekes albumnak, amelyet minden külön illeték, vagy postai díj nélkül megkap az Egyetértés minden új előfizetője is. Az előfizetési pénzeket legcélszerűbb postautalványon beküldeni a kiadóhivatalnak (Vármegye-utca 11). Előfizetési árak: fél esztendőre 20 K, negyedévre 10 K, egy hónapra 3 K 60 f. Lelkészek, papok, tisztviselők, tanárok, tanítók, magyar katonatisztek kedvezményes áron kapják: félfévre 14 K, negyedévre 4 K, egy hónapra 3 K 60 f.

Kincses kalendárium az 1904. esztendőre. Nyolcadik esztendeje már, hogy ilyenkor, a tél küszöbén megjelenik a legjobb és legtartalmasabb magyar naptár, a minden más társától minden ízében különböző »Kincses Kalendárium«. Naptári része a jövőre, irodalmi és művészeti része a jelené, s hogy a multakról se feledkezék meg: hű krónikája a mult esztendő minden jelentős eseményének is.

Ez az egyetlen kalendárium, a melyben minden naptári adat megvan, tudományos alaposággal és oly egyszerűséggel, hogy nemcsak az akadémikus, hanem mindenki el tud igazodni rajta. A kronológia ismeretére a Kincses Kalendárium neveli a magyar közönséget, sőt a csillagászat elemeinek és érdekességeinek ismeretére is, mikor írásban és képből megmagyarázza, hogy az új esztendő minden szakában mi mindent lehet látni a csillagos égbolton.

A »Kincses Kalendárium«-nak ambíciója az, hogy rendes pénzkezeléshez szoktassa olvasóit; az esztendő minden napjára bőséges rovatot szab, hogy abba bevételeiket és kiadásait följegyezzék. Kétségbevonhatatlan valóság, hogy a ki rendszeresen napról-napra följegyzzi jövedelmét és kiadását: rövid idő alatt helyre tudja állítani az egyensúlyt a bevételek és kiadások között, még ha igen szerény is a jövedelme. A Kincses Kalendárium barátai között igen sokan vannak, a kik ezt maguk is tapasztalták. Az a szánhatatlan oldal tehát, a mely e célra van szentelve, nagyon értékes része a »Kincses Kalendárium«-nak.

A kalendárium irodalmi része kétszáz oldalra terjed. A mult esztendő krónikája, bár minden eseménynek csak két-három sor jutott, huszonnégy oldalra terjed. E cikkely keretében látjuk a mult év huszont legnevezetesebb halottjának areképét. Az ismeretterjesztő rész egy nagy tanulmánnyal kezdődik, mely a légköri tűneményeket magyarázza meg és sok érdekes dolgot beszél el arról, hogy mi minden történik a lég nagy óceánjában; a cikkelyt husz két magyarázza. Kedves olvasmány a magyar művelődés történetének vázlata is, a honfoglalástól kezdve Mátyás király haláláig; régi kulturáknak emlékeit huszonhat képen is megismerhetjük. Igen terjedelmes tanulmány ismerteti meg velünk az európai államok szervezetét, alkotmányát és mai politikai állapotát, sok új dolgot közölve még azzal is, a kinek mestersége a politika. A világ történetének ismertetése, ötven orosz fejedelmek és cárnak a történetével. A vallási problé-

mák kedvelői a pogány vallások történetét olvashatják s megbámulhatják a világ nagy pogány templomainak képeit.

A világirodalom történetéből a leghiresebb prózairókat ismerteti az új »Kincses Kalendárium«, Ezópustól kezdve egész Kipling Rudyardig. A geográfiai részben Amerika, Afrika és Ausztrália 21 fővárosáról közöl tanulmányt és képet, s apróbb cikkelyeket Ázsia és Afrika felfedezőiről, a földközi utazásról és a világ száz legnagyobb városáról. A művészetek történetéből az antik Hermes és Dionizosz-szobrokat, és a diadalívket ismerteti az új kalendárium, huszonnyolc képpel. A nemzetközi kereskedelmi szerződésekről szóló cikkely, mely a jövő esztendőben különösen aktuális lesz, a politikát szolgálja.

Egy igen ügyes kis cikkely a fizika egész rendszerét ismerteti olvasóival, a legelőkelőbb dolgotól kezdve az elektromosság gyakorlati alkalmazásáig; ezt a tanulmányt 31 kép illusztrálja. Egy nagy cikkely az összes Balatonparti fürdő- és nyaralóhelyeket ismerteti, Balaton térségével és huszonkét nyaralóhely tájképével. E cikkelynek az a célja, hogy őszintén tájékoztasson mindenkit, a ki még nem ismeri a Balatont és ott szándékozik nyaralni. A magyar rovás-írás, melyről oly nagy irodalmi vita folyt a mult évben, huszonnégy képpel ismerteti a »Kincses Kalendárium«, összefoglalva az érdekes vita egész anyagát és eredményét. Egy gazdasági cikkely a juhtenyésztést ismerteti, harmincegy képpel. A sportrovat, mely az ideán az ifjúsági játékoknak van szentelve, öt új játékot ismertet. Ezeket kívül még számos kisebb-nagyobb cikkely van a »Kincses Kalendárium«-ban; a gyógyító növényekről szóló tanulmány harmincegy medicinális növényt ismertet, rajzban és írásban. A gyűrűről és a pipáról egy-egy kis kulturtörténeti tanulmány szól szintén egész sereg képpel.

Az új »Kincses Kalendárium«-ban harmincegy nagy tanulmány és egész sereg apró cikkely van, összesen hatszázhatvan képpel. Az erős, kemény táblába kötött 1904-ik évi »Kincses Kalendárium«-nak két korona az ára.

Közgazdaság.

Filléres tőke és 100 % jövedelem.

Mikor Noéh apánk a nagy víz után megpihent az Ararát hegyén, azon kezdte, hogy szőlőt ültetett. Okosan tette! Talán ő jött reá először, hogy: »borban az igazság«. Szinte kedve volna az embernek azt hinni — néhai jó Horváth bácsival, — hogy a jó öreg magyar ember volt. De ha nem is volt magyar, tett a magyarnak annyi jót, a mennyit csak az a német barát, ki Geiza vezér idejében a legelső barázdát szórta tele aranyat termő búzakalász pirosító szemével.

Édes hazánk sokat emlegetett kanaán híret nagyrészt annak köszönheti, hogy az egész kerek világon olyan színaranyat nem szürtek soha, mint azon a tiszaparti kúpos hegyen. Hej, de mióta az az átkos kis rovar, az az istencsapása »szilokfőrög«, mint jó magyar népünk elkeresztelte, kineset érő szőlőtökünket elpusztította, bizony édes magyar véreink nagy része vele pusztult. Vele pusztult a jó mód sok-sok hajlékból és nagyon hosszú még az az idő, amikor Isten segítségével sikerül kihevernünk e nyolcadik egyptomi csapást. De ki fogjuk heverni. Ki kell hevernünk! Ne esüggdjünk el, mert biznunk kell nemzetünk halhatatlan költője igéjében, hogy: »jóni fog, mert jóni kell, egy jobb kor...!« Meg van adva az irány, csak kitartás, csak előre!

Évtizedek fáradságos, gondos munkája révén sikerült az országnak óriási előhaladást tenni a szőlő reconstructió nagy művében és most már meglepéssel tekinthetünk vissza küzdelmünk mezejére, mert azon munkás fáradozásunk gyümölcsét látjuk. Visszatér még a jó mód, visszatér vele a jókedv, a tettvágy a pusztult hajlékokba s lesz hazánk újra az, ami volt — a világ legnagyobb bortermelő országa.

Van egy dolog, ami gondolkozóba ejti azokat, kik szemüket rávetik azon véreinkre, kiknek szegény sorsuk vagy körülményeik kizárják azt, hogy az ösfoglalkozások e legjövendelőbbjé, a szőlőtermelést megfelelő arányban kultiválják. Hány meg hány gazda van az országban, kinek nincs módjában kisebb-nagyobb tábla szőlő be-

állítására, mert ahhoz vagy helye, vagy pénze, vagy annak kezeléséhez szükséges ideje, sőt legtöbbször mind a három hiányzik. Önkénytelen jut itt eszünkbe, hogy van egy dolog, aminek elhanyagolása, jobban mondva figyelmen kívül hagyása gondatlanság volt már eddig is.

Számba sem jöhető parányi tőkével, kevés fáradsággal, pár arasznyi helyet olyan jövedelmezővé lehet tenni, a milyenné a világon semmi mással. Ez pedig a szőlőlugasok létesítése, a szőlőtőkék lugassá nevelése. Valakinek csak az Isten kegyelme juttatott egy talpalatnyit a haza földéből, mindazoknak megvan adva a lehetőség, hogy szőlőlugas ültetésével nagy jövedelemre tegyenek szert. Mindenütt, fel északnak, le délnek, nyugatnak és keletnek, legzordonabb éghajlatú vidékeinken is teljes sikerrel kultiválható. Megtelelő fajok helyes megválasztása biztosítja az eredményt. Egy pusztá fal, egy öreg fa, egy kerítés, egy gyeplő, hol rendszeren a csalán, bürok, tövis és megszámlálhatlan ezre a gyomnak szívja a jó anyaföld életető nedvét, a gazda boszuságára minden haszon nélkül, széppé és aránytalan jövedelmezővé tehető, és mily nevétségesen kis esziny befektetést, mily észre sem vehető kevés munkát s utánjárást igényel.

Igaz, hogy egy szőlőlugas csak akkor adja meg a várt jövedelmet, ha gondoskodva van arról, hogy épen a legmegfelelőbb szőlőfajok alkalmaztassanak, mert mint tudjuk, egyik-másik faj nem bírja ki a lugasneveléssel járó természet-szerűleg óriási termelést, és hogy manapság még oly ritka helyen kultiválják, annak nagyrészt az az oka, hogy sokan előjüket épen ott hibázták el többnyire, hogy a lugasnak alkalmas fajokat nem választották meg kellőleg s ültettek olyat, a milyen volt. Persze az meg úgy termelt, a hogy tudott. Ma azonban az sem akadály már, hiszen jóformán minden ujságban, minden naptárban — mely a hármas bére és négy folyó határain belül napvilágot lát — ott van egyik vagy másik szőlőültvénytermelő-telep hirdetése, honnan a megfelelő fajok potom áron beszerezhetők, sőt megfigyelésem szerint van olyan is, a melyik a lugas-szőlők létesítésére olyan nagy sulyt fektet, hogy éveken át gondos munkássággal folytatja kísérleteit, hogy a legmegfelelőbb fajokat kiismerve s alkalmazva, a közönségnek biztos eredménnyel szolgálhasson.

Ép ez az illető vállalat az, mely a lugas-miveléshez, bár az igen egyszerű, nyomtatott kezelési könyvecskét küld minden rendelőnek, melyből, aki soha szőlőt nem látott is, a legkifogástalanabbul állíthatja be és bámulatos eredménnyel termelheti a lugas szőlőt.

A legszegényebb is megszerezheti és mindenkinek van annyi érkezése, hogy azt a minimális időt, melyet gondozása igényel, reafordíthassa. Jövedelmezőségét nem kell esetlennem s csak példának említem fel Fáter Béla kovácsmestert Szentbékán, Zalamegyében, kinek egyetlen egy szőlőlugasmivelési tőkéje 1899. évben 196 (egyszázkilencvenhat) liter bort adott; 1900-ban 1721 (egyezerhétsházshuszonegy) fűrt volt rajta s lett 2 és fél akó bora, sőt a két szomszédjába átnyuló ága annak, aki gondozta, 1 akó bort, a másiknak, aki elhanyagolta, 50 fűrtöt adott még azon kívül. 1901-ben 2226 (kettőezerkettősházshuszonhat) fűrtöt termelt és még ezenkívül a két szomszédnak mennyit! Ez pedig nem mese, hanem szent igaz, mint azt Fáter mester birto-komban levő sajátkezű levele és a »Szőlészeti és Borászati Lapok« 1899. évi egyik száma is bizonyít. Nem kell utalnom a Szarka Bert bátyám gulácsi (Bereg-m.) kertjében lévő lugására, mely minden esztendőben behoz 600 koronát, mert ez egy példából is láthatja mindenki óriási arányu jövedelmező voltát.

Ez az, amire én minden gazda figyelmét felhívni szeretném. Ez az, amit mindenkinek fülébe szeretnék kiáltani: »Ültess lugas-szőlőt, ha sem helyed, sem pénzed nincs nagyobb tábla létesítéséhez. Ne mindenféle haszontalan futókéval ragd meg az eresz alját, veranda oszlopát, pusztá falat, mert szépnék ez százszor szebb, és még hozzá jövedelmező.«

Sokan megmosolyogják soraimat, tudom, hogy ilyen igénytelennek látszó kis dologgal állók elő, de hej, sokan vagyunk, kiknek nem telik ám szőlőhegyre, nem telik válogatni a piacon a szebbnél-szebb fűrtökben és keservesen kell beteg édesanyáknak a doktor rendelésére kis jó bort megvenni drága pénzen, a mit pedig pár garas-sal és egy kis igyekezettel magunk megtermelhetnénk évről-évre.

Bár gyenge szavam ne mint kiáltó szó hangzanék el a pusztában, hanem sok jó magyar ember gondolkozna rajta s vessen magában számítás, milyen csekély kiadás, milyen kevés munka mellett, milyen haszonra lehet kilátása és ne sajnálja a fáradságot, vegyen elő egy kalendáriumot vagy újságot és keresse meg benne valamelyik szőlőoltvány-telep címét, a melyik lugas oltványokat kínál, írjon neki és vegyen egy-két tőkét próbára, meglátja, hogy szavam a tapasztalaton alapuló becsületes meggyőződés sugallata.

Nem fogom sajnálni, hogy igénytelen szavaimat hangoztatni merem ott, hol annyi nagy tudomány szakember vállvetve működik közre azon, hogy megfigyeléseiket, észrevételeiket, fáradságos, gondos kísérleteik eredményét közzétéve, a gazdaközönségnek az egész ország minden polgárának hasznára legyenek; ha csak egyetlen egy jó magyar ember is megszívleli azt és ez uton jövedelemre tesz szert s könnyít vele helyzetén. Adja Isten, hogy minél számosabban legyenek, kiknek hajlékába ez uton fog jövedni — ha még oly kicsiny is — költözni.

Rátz.

Felelős szerkesztő: dr. Csák Károly.
Társzerkesztő és kiadó: Udvardy Ignác.

Csak a legolcsóbb elég olcsó!

December elsején kezdődik a SCHÜTZ áruházban

a karácsonyi vásár a vászon és asztal-
nemű osztályban, ahol csődtömegekből
való áruk kerülnek eladásra.

HIRDETMÉNY.

Zalaegerszeg város tanácsa közhírré teszi, hogy a város erdejében vágás alá kerülő műszaki fák **f. évi december 2-ik napjának d. e. 9 óráig** beadandó zárt írásbeli ajánlat és ugyanezen nap d. e. 10 órakor a helyszínén megejtendő nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőnek azonnali fizetés mellett eladatnak.

A feltételek a II. aljegyző hivatalos helyiségében, a hivatalos órák alatt betekintheők.

Kelt Zalaegerszegen Zalaegerszeg r. t. város tanácsának 1903. évi november hó 14-én tartott tanácsüléséből.

Várhidy Lajos
polgármester.

Ügynökök

kerestetnek, akik magánosoknál ismeret-
séggel bírnak, **havi 80 K fizetés és magas jutalék mellett** azonnal városokban és falvakban egy új, szabadalmazott cikk el-
árúsítására, amely cikk minden háznál, polgári és uri háznál szükséges.

Az ügynökséget, mint mellékfoglalkozást, a szabad idejében kiki elvégezheti, aki magán körökben ismerettséggel bír.

Ajánlatok „Neuheit“ cím alatt **Mosse Rudolfhoz** Bécs küldendők.

FONTOS

GYOMORBAJOSOKNAK!

Étvágyhiányt, gyomor-
fájdalmakat, émelygést, gyomor-
gyengeséget, emésztési zava-
rokat, főfájást stb. megszüntet
azonnal a világhírű valódi

BRÁDY-féle

MÁRIACELLI GYOMORCSEPPEK.

Sok ezer köszönő és elismerő nyilatkozat! Kis üveg használati utasítással 80 fillér, nagy üveg 1-40 korona

Gyógyszertárakban kapható.

Főraktár: BRÁDY C. gyógyszer-tára a „Magyar Király“-hoz Bécs, honnan kívánatra ingyen küldetik az érdekes „Spezialbroshür“.

5 korona beküldése után 6 kis üveg 4-50 korona beküldése mellett 3 nagy üveg lesz bérmentve küldve. Képviselet Magyarország részére

TÖRÖK JÓZSEF
gyógyszertára Budapest,
Király-utca 12.

Óvakodjunk utánzatoktól! A valódi **MÁRIACELLI** gyomorcseppek fenti védjeggyel és aláírással kell, hogy ellátva legyenek.

10282/tkv. 1903. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A zalaegerszegi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a *zalavármegyei takarékpénztár* végrehajthatóknak *öregobb Csizsár János* végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében az árverés 80 K tőke követelés, ennek 1902. évi május 30-tól járó 6% kamatai, 9 K 30 f óvási-, 1/3% váltódíj, 27 K 60 fillér eddigi és 15 K jelenlegi költségek kielégítése végett a zalaegerszegi kir. törvényszék területén levő, a szentlőrinczi 123. számú tjkvben I. 145. 226/b hrszám alatt felvett ingatlanokra 90 K;

II.

a szentlőrinczi 89. sz. tjkvben szintén egészben a végrehajtást szenvedett nevén álló ingatlanok közül: a † 33/b hrsz. alattira 217 K, a † 256. hrsz. alattira 55 K, a † 310/b. hrszám alattira 242 K, a † 417/b. hrsz. alattira 78 K ezennél megállapított kikiáltási árban úgy azonban, hogy a II. alatti ingatlanokra Kovács Anna özv. Csizsár Jánosné javára bekebelezett haszonélvezeti szolgálmi jog a árverés által nem érintetik és úgy, hogy az esetben, ha a II. alatti

Fernolendtt

CS. ÉS KIR. UDVARI SZALLITÓ.

cipő fénymáz, a világ legjobb fénymáza és **Glanzcrème** világos cipők számára legszébb fényt adnak és megtartják a szint **állandóan**. Sárga vagy barna bőrből készült foltos cipők **Lyosin** alkalmazásával egész új színt kapnak.

Alapítatott 1812.-ben. **Gyárraktár Bécsben I. Schulerstrasse 12.** Mindenütt kapható.

ingatlanok a szolgálmi jog fenntartásával 148 K 31 filléren adatnék el, az árverés hatálytalanná válik és a II. alatti ingatlanok a szolgálmi jog fenntartása nélkül újabban elárverezendők, elrendeltetik és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az **1904. évi január hó 29-ik napjának d. e. 10 órájkor Szentlőrinczen** a község háznál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 9 K, 21 K 70 f, 5 K 50 f, 4 korona 20 fillér, 7 korona 08 fillér, készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 48. §-a alatt jelzett úrfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt I. M. rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság. Zalaegerszeg, 1903. évi október hó 14.

Dr. Kiss, kir. tszéki albiró.

Az Orsz. Gazd. Munkás- és Cselédsegély-pénztár ajánljuk jó indulatába. Ismertesse ezt az intézményt a nép körében. Biztosítsa cseledeit ezen segély-pénztárnál.

Ezen cognacnak minden vevője fel van jogosítva arra, hogy azt eredeti csomagolásában az alább nevezett intézetben díjmentesen felülvizsgálta.

Ajánlva első rendű orvosi tekintélyektől. **Camis és Stock első trieszti cognac-pároló intézete Barcolában (Trieszt közelében)**

ajánlja belföldi

Gyógy-cognacját,

mely francia módszer szerint, az általános osztrák gyógyszerész egyesület vizsgáló intézetének ellenőrzése mellett (Bécs) készül.

Egy üveg ára 5 korona, fél üvegé 2 korona 60 fillér. **Kapható gyógyszertárakban és minden elsőrangú üzletben.**

Vezérképviselő:

Sattler József, Nagykanizsán.

A cs. és kir. osztrák belügyminisztériumtól jóváhagyott élelmezési és élvezeti cikkek vizsgáló intézetének (Wien, IX. Spitalgasse 31.) vegyi ellenőrzése alatt.

Pénzt, sok pénzt,

havonként 1000 koronáig koreshet mindenki tisztességesen minden szakismeret nélkül.

Küldje be címét **E 473** jellege alatt a következő címre: **Annoncen-Abteilung des „Merkur“ Mannheim, Meerfeldstr.**

Köhögésben
szenvedő
kísértse meg a köhögést csilla-
pító és kellemes ízű

**Császár
Mell-bonbont.**

2740 hatóságilag igazolt bizo-
nyítvány szól mellette
és hogy sikerrel használható köhög-
gésnél, katarrusnál és elnyálkásó-
dásnál. Kapható 20 és 40 filléres
esomagokban Schmidt Győző zala-
egerszegi cukrásznál.

SZŐLŐLUGAST

ültessünk minden ház mellé és
kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár
mind kuszó természetű) mert nagyobb része ha megnő
is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el ered-
ményt eddig. Hol lugaának alkalmas fajokat ültettek,
azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején
a legkitünőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nin-
csen oly ház, melynek fala mellett a legcsekélyebb
gondozással felnevelhető ne volna, ezenkívül más
épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legreme-
kebb dísz, anélkül, hogy legkevesebb helyet is el-
foglalna az egyébre használható részekből. Ez a leg-
háladatosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vonatkozó, színes fény-
nyomatu katalógus bárkinek ingyen és bérmentve
küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja.

Czím:

Ermelléki első szőlőültvénytelep Nagy-Kágya,
u. p. Székelyhid.

LNIMENTUM CAPS. COMP.
A Richter-féle
Horgony-Pain-Expeller
egy régi kipróbált házi szer, a mely már több mint
34 év óta megbízható befőzvényként alkalmazatik
kiszáradt, csúszlós és megfázásnál.
Inkább utazatok miatt bevásárláskor
ővatosak legyünk és csak eredeti üvegeket
dobjosokból a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” oze-
ggyel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k.
árban a legelőbb gyógyszerárban kapható.
Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél
Budapesten.
Richter F. Ad. és társa,
oszt. és k. r. adriai szállító.
Budapest.

IFJ. STETKA PÉTER
okleveles mérnök

mérnöki irodája

Zalaegerszeg, Kossuth Lajos-utca

(Botfy-féle ház)

Elvállal földméréseket, tagosításokat,
parcellázásokat, gazdasági épületek, lakó-
házak tervezetét; szakértői szemléket, becs-
léseket.

Egészséget a betegnek, erőt a gyengének!

Jurisics Miklós felszabadított a török járom alól és Jurisics Péter gyógyszerész
Pakráczon megszabadít a betegségtől kitűnően ható szereit által.

A Jurisics-féle Pakráczai cseppek oly csodaszerű balszam, melynek
egy házban sem volna szabad hiá-
nyozni, **Jurisics-féle Pakráczai cseppek** oly előnnyel bírnak, hogy
minden baj ellen használha-
mért a **Jurisics-féle Pakráczai cseppek** legbiztosabban
tők és mindig csoda-
szerű hatással van. A **Jurisics-féle Pakráczai cseppek** gyógyítják a
gyomorbajt és székrekedést, gyomorgörcsöt, rendetlen székürülést, étvágytalanságot, arany-
eres bántalmakat és ezzel kapcsolatos fejfájást, gyomorégést, felbűfögést, sápkórt, szédü-
lést és mindenfajta gyomorkatarust, de a legfényesebb sikerrel alkalmaztatik külsőleg is,
nevezetesen daganatok, égési sebek, szaggatás és köszvényes bántalmaknál, mert a hol semmiféle szer nem hasz-
nált, **Jurisics-féle Pakráczai cseppek** már nemcsak enyhítést, de gyógyulást hozott.
Ezt számtalan hála nyilatkozat bizonyítja.

A Jurisics-féle Pakráczai cseppek megrendelhetők közvetlenül
JURISICS PÉTER gyógyszerháza **PAKRÁCZON 449. sz.**

Árak használati utasítással, láda és postaköltséggel:
12 üveg K 5.— 36 üveg K 12.40 Minden 12 üveg után egy üveg
24 „ „ 8.68 48 „ „ 16.— Pakráczai cseppek ráadásul ingyen.
Köhögés, tüdőfájás, torokbaj, rekedtség, nehéz lélegzés, oldal-
nyílalás, influenza és hurut ellen

felülmulhatatlan szer
a **Jurisics-féle Szlavoniai növénynedv.**
Ára 2 üveg K 3.40, 4 üveg K 5.80, 6 üveg K 8.20.

Hideglelés és láz ellen kitű-
nő szer a „**Febri Fugo**”,
mely rendkívül gyorsan és biztosan hat. — Ára: 2 üveg K 4.20, 4 üveg
K 7.—, 6 üveg K 10.—

Szlavoniai növénynedvből és „Febri Fugo”-ból 2 üvegnél kevesebbet
nem lehet rendelni. Ezek rendelésénél is egy üveg Pakráczai cseppeket
ingyen kapunk.

JELSZAVAM:

Egészséget a betegnek, erőt a gyengének!

Főraktár Budapesten:

TÖRÖK JÓZSEF gyógytárában Király-utca 12.

Vidmarics Péter magyarázza
a Pakráczai cseppek csodaszerű
hatását.

Óh Jaj!

Megfojt ez az
átkozott köhögés:

**Köhögés, rekedt-
ség és elnyálkásó-
dás ellen gyors és
biztos hatásúak**

Enger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják
és kitűnő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona.

Próbadohoz 50 fillér.

Fő- és széküldési raktár:

„**NÁDOR**”
GYÓGYSZERTÁR
Budapest, V., Váci-körút 17.

Éljen!

Enger mellpasztilla
csakhamar meggyógyított.

Kapható Zalaegerszegen: **Kaszter Sándor, Dr. Klein Lajos,** Sümegen:
E. Dervarics István, Zalaszentgróton: **Botfy Péter** gyógyszerházaikban.

Schicht-szappan

„szarvas”

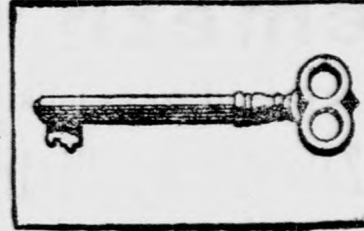
vagy

„kulcs”

Jegygyel

legjobb, legkladósabb s ennél fogva
legolcsóbb szappan. — Minden
káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy !!
minden darab szappan a „Schicht” névvel és !!
a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!